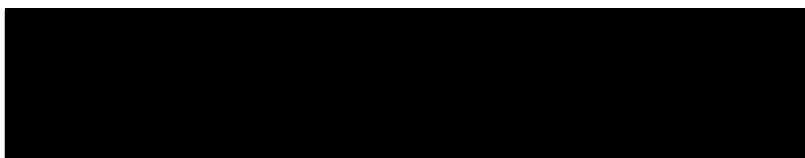


USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře - rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kosové a soudců JUDr. Roberta Ožvalda a Mgr. Pavla Příbyla ve věci

žalobce:



proti
žalované:

EG.D, a. s., IČ 28085400
sídlem Lidická 1873/36, 602 00 Brno – Černá Pole



za účasti:

ELCON BRATISLAVA a. s. - odštěpný závod, IČ 70098964
sídlem Pražákova 1024/66a, Štýřice, 639 00 Brno



jako vedlejšího účastníka na straně žalované

o zaplacení 1 692 320 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalovaného a vedlejšího účastníka proti rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 24. března 2023 č. j. 10 C 60/2019-629

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v odstavcích II. a III. ve výrocích o nákladech řízení účastníků **potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu na zaplacení částky 1 692 320 Kč s příslušenstvím a rozhodl, že se žalované ani vedlejšímu účastníku nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.
2. Z odůvodnění napadeného usnesení plyne, že předmětem daného řízení byl požadavek žalobce na náhradu škody vzniklé mu v období od dubna do září 2016 v důsledku provádění rekonstrukce nadzemního vedení VVN V1357 110 kV [redacted] umístěného mimo jiné na pozemcích užívaných žalobcem k výkonu podnikatelské činnosti. Stavbu realizovala žalovaná jako licencovaný provozovatel distribuční soustavy elektřiny a vedlejší účastník byl zhotovitelem stavby. Okresní soud nejprve rozhodl mezitímním rozsudkem ze dne 22. 4. 2021 č. j. 10 C 60/2019-423, který byl odvolacím soudem usnesením ze dne 12. 11. 2021 č. j. 15 Co 159/2021-495 zrušen a věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení se závazným názorem, aby se soud I. stupně zabýval tím, zda je či

není nárok žalobce prekludovaný, jelikož pro jeho uplatnění je stanovena propadná lhůta v ustanovení § 25 odst. 9 energetického zákona. Po zhodnocení všech provedených důkazů soud I. stupně učinil závěr, že žalobce uplatnil svůj nárok po uplynutí 2 let od vzniku újmy, a proto je prekludován. Vyšel z toho, že rekonstrukční práce v souvislosti se stavbou specifikovanou v bodě 1. odůvodnění rozsudku na pozemcích užívaných žalobcem proběhly v období od 4. 4. 2016 do 13. 7. 2016 a že poškození pozemků popsaná v pedologickém průzkumu vznikla přímým mechanickým působením stavební techniky na pozemky včetně půdy a plodin na nich pěstovaných. Nelze proto uvažovat o tom, že by se vzniklá škoda dále rozvíjela nebo že by byl potřebný časový prostor k jejímu ustálení a žalobce měl nárok na zaplacení náhrady škody uplatnit nejpozději do 14. 7. 2018. Do uvedeného data sice mezi účastníky probíhala interakce, ovšem úkony žalobce ve vztahu k žalované, časově předcházející zaslání předžalobní výzvy, nesplňují kritérium určitého a srozumitelného uplatnění nároku. Z žádného z těchto úkonů nevyplynula konkrétní výše škody, neboť vzniklá poškození pozemků jsou popisována obecně, nepřehledně a zmatečně. Proto z nich nebylo možno učinit ucelený a jednoznačný závěr o druhu a rozsahu škod, které žalobci vznikly, což je způsobeno zejména absencí jakékoliv specifikace poškozených pozemků či alespoň bližšího označení poškozených ploch. Toto vymezení žalobce neučinil dokonce ani v podané žalobě a následnou výzvu soudu k identifikaci poškozených pozemků považoval za obtížné splnitelný požadavek, byť nakonec požadované údaje doplnil.

3. O nákladech prvoinstančního řízení soud I. stupně rozhodl dle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 150 o. s. ř., když shledal existenci důvodů zvláštního zřetele hodných. Žalovaná závěrem vyčíslila náklady řízení částkou 413 847,83 Kč a vedlejší účastník částkou 286 256,38 Kč. Žalobce byl povinen dle § 25 odst. 3 energetického zákona strpět provedení předmětné stavby na jím užívaných pozemcích, tyto pozemky byly provedením stavby poškozeny (což v určité míře připouští i sama žalovaná) a za takto vzniklou újmu není žalobce žádným způsobem odškodněn. Za této situace považoval soud za nepřijatelné, aby žalobci byla uložena povinnost hradit náklady protistraně, byť i v minimální míře. Dále zohlednil přístup žalovaného i vedlejšího účastníka k řešení celé záležitosti, který se v kontextu popsaného vzájemného jednání jeví jako účelový. Žalovaný před zahájením výstavby se žalobcem uzavřel dohodu, v níž ho výslovně ujistil, že poškození pozemků mu v důsledku rekonstrukce bude odškodněno. O odškodnění po dokončení stavby byl ujistěn v průběhu kontrolní prohlídky stavebního úřadu během provádění stavby i vedlejším účastníkem. Po dokončení stavby žalovaný zadal zpracování znaleckého posudku ke stanovení výše škod na dotčených pozemcích, s jehož výsledky žalobce seznámil a dále v průběhu následných jednání se žalobcem o výši odškodnění opakovaně deklaroval vůli žalobci odškodnění v takto stanovené výši zaplatit. Dne 27. 9. 2016 vedlejší účastník žalobci sdělil, že znalecký posudek zpracovaný žalovaným nepostihuje všechny způsobené škody a vyčíslil další odškodnění. Dne 16. 9. 2017 žalovaný písemně oznámil žalobci, že částku náhrady škody, která mu náleží dle posudku [REDAKCE] [REDAKCE] hodlá započíst proti své pohledávce za žalobcem. Dne 8. 8. 2018 žalovaný sdělil žalobci, že si je vědom svých povinností plynoucích z § 25 odst. 9 energetického zákona a že za tímto účelem jí stanovila výši škody, ale že žalobce neposkytl potřebnou součinnost. V odpovědi na předžalobní výzvu žalobce ze dne 23. 9. 2018 opět žalobci žalovaný nabídl zaplacení odškodnění podle posudku [REDAKCE]. V průběhu těchto jednání ani žalovaný ani vedlejší účastník žalobce nikdy neupozornili na skutečnost, že nárok na náhradu újmy dosud řádně neuplatnil ve smyslu energetického zákona, přestože jako profesionálové vykonávající činnost v této oblasti si této skutečnosti museli být vědomi. Naopak jak žalovaný, tak vedlejší účastník žalobce svým postupem a obsahem svých podání opakovaně utvrzovali v přesvědčení, že jeho nárok je řádně uplatněn a že je jednáno pouze o výši škody. Na prekluzi poukázal žalovaný až v rámci soudního řízení. Důsledkem toho je situace, kdy žalobce za újmu, jejíž vznik ani rozsah nebyl schopen žádným způsobem ovlivnit, nebude majetkově odškodněn. Zároveň, vzhledem k charakteru a předmětu činnosti právnických osob, kterými je žalovaná a vedlejší účastník, nelze předpokládat, že by nepřiznání nákladů v této

konkrétní věci je výrazně majetkově poškodilo, zejména při zohlednění skutečnosti, že nejsou povinni vynaložit jakékoliv finanční prostředky na odškodnění žalobce.

4. Proti tomuto rozsudku, a to pouze proti výroku o nákladech řízení mezi účastníky, podali odvolání žalovaný a vedlejší účastník. Žalovaný namítl, že v dané věci nejsou podmínky pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. Žalobce není nemajetný, má poměrně rozsáhlý nemovitý majetek, podniká v zemědělství, a řadu pozemků si propachtovává. Neúspěch žalobce nemá původ v neznalosti práva nebo v procesní nezkušenosti, jelikož byl zastoupen advokátem, dokonce již před podáním žaloby v době, kdy měl uplatnit nárok u žalované. Povinností žalovaného nebylo žalobce upozorňovat na možnost prekluze nároku, tím spíše, že byl žalobce zastoupen. Žalobce se navíc před podáním žaloby choval nepochopitelně, když odmítal poskytnout žalovanému posudky, na které ve své korespondenci odkazoval. Sám žalobce si stanovil výši žalované částky a musel si být vědom výše vznikajících nákladů řízení. Na mimosoudní vyřešení nepřistoupil, a to ani před podáním žaloby ani po jejím podání. Žalovaný namítl prekluzi nároku, přesto žalobce pokračoval v uplatnění svého nároku i po rozhodnutí odvolacího soudu a pouze v minimálním rozsahu vzal žalobu částečně zpět. Vznik nákladů žalovaný žádným způsobem nezavinila, žalobce nebyl úspěšný jen proto, že jeho nárok byl prekludován, a to nemůže být důvodem nepřiznání náhrady nákladů řízení žalované. Úvaha soudu I. stupně je nepřijatelná tím více, že není známa skutečná výše prekludovaného nároku, a tak nelze posoudit, zda a v jakém rozsahu by byl žalobce úspěšný, pokud by jeho nárok nebyl prekludován. Pokud by výše prekludovaného nároku odpovídala částce zjištěné v roce 2016 posudkem [REDAKCE] tj. 101 344 Kč, byl by úspěch žalobce v poměru k celkové žalované částce minimální a soud by podle tohoto úspěchu přiznal žalovanému náhradu nákladů řízení, která by se podstatně nelišila od náhrady v plné výši. Žalovaný proto navrhl, aby byl napadený výrok o nákladech řízení mezi žalobcem a žalovanou změněn a náklady řízení přiznány, včetně nákladů odvolacího řízení.
5. Vedlejší účastník ve svém odvolání rovněž navrhoval změnu výroku o nákladech řízení ve vztahu mezi žalobcem a vedlejším účastníkem tak, aby vedlejšímu účastníku byly přiznány náklady řízení před soudem I. stupně dle § 142 odst. 1 o. s. ř. Aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. připadá do úvahy výjimečně, což v dané věci není splněno. Zdůraznil, že žalovaná strana se snažila se žalobcem po celou dobu řízení dohodnout; žalobce tedy mohl uzavřít smír, který by řešil nejen náhradu újmy, ale i náklady řízení. K dohodě nedošlo jen proto, že žalobce měl přemrštěné požadavky. Žalobce byl zastoupen několikaletými advokáty, kteří měli dbát na řádné a včasné uplatnění nároku. Pokud sám žalobce nebyl schopen vymezit, co a z jakého důvodu požaduje, nemůže být tato jeho nevědomost přenášena na žalovanou stranu tak, že jí nebudou přiznány žádné náklady právního zastoupení, obzvláště za situace, kdy se snažila žalobce přimět k uzavření věci dohodou.
6. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Zdůraznil, že v průběhu řízení opakovaně poukazoval na zcela specifické okolnosti daného případu, zejména na jednání a přístup žalovaného, potažmo vedlejšího účastníka před zahájením předmětného řízení. V řízení bylo mimo jiné prokázáno, že žalovaná v rozporu s dohodou uzavřenou se žalobcem nevybudovala na zemědělských pozemcích užívaných žalobcem příjezdovou panelovou cestu a při realizaci předmětné stavby žalovaný a vedlejší účastník nedodržovali vytýčené trasy a koridory pro pojezdy těžké techniky a na dotčených zemědělských pozemcích se chovali svévolně. Právě v důsledku toho došlo k výrazně většímu poškození pozemků, než kdyby byla panelová cesta vybudována a žalovaná dodržela vytýčené trasy. Poškozené zemědělské pozemky žalovaný neuvedl do původního stavu, a to navzdory tomu, že jí tuto povinnost ukládá energetický zákon. Znaleckým posudkem, který si nechal vypracovat žalovaný, byla výše škody vyčíslena na pouhých cca 100 000 Kč. Posudek žalovaného však vykazoval řadu nedostatků a s takovým posudkem nemohl žalobce souhlasit, neboť měl za to, že takováto částka zdaleka náklady na nezbytnou rekultivaci poškozených pozemků nepostačí. Pedologické průzkumy vypracované žalobcem a na ně navazující znalecký posudek svědčí o tom, že škoda byla mnohonásobně vyšší, než vyčíslil žalovaný. Po celou

rozhodnou dobu mezi žalobcem a žalovanou probíhala četná komunikace jak písemná, tak osobní, která svědčí o tom, že nárok žalobce považoval žalovaný za uplatněný a že spor mezi nimi probíhal pouze o výši nároku. Žalobce byl přesvědčen, že svůj nárok vůči žalované řádně uplatnil a že k žádné prekluzi nedošlo. Pokud nebylo možné zjištěné specifické okolnosti daného případu zohlednit při rozhodnutí o věci samé, lze nespravedlivý výsledek předmětného sporu zmírnit prostřednictvím § 150 o. s. ř. při rozhodnutí o nákladech řízení. Poukaz žalovaného na nemovitý majetek žalobce je nepatřičný a nemorální, jelikož žalovaná způsobila žalobci prokazatelně na jím vlastněných a dalších užívaných pozemcích značné škody, které je nyní žalobce nucen napravit na své vlastní náklady. Bez významu je skutečnost, že žalobce byl zastoupen advokátem, když žalovaná po celou dobu existence sporu mezi žalobcem a žalovanou vystupovala vůči žalobci způsobem, který nevzbuzoval jakékoliv pochybnosti o tom, že nárok považuje za uplatněný. Bezvýznamnou je také argumentace žalované, že žaloba údajně nebyla způsobila k řádnému projednání a žalobce ji k výzvě soudu opakovaně doplňoval nebo že si žalobce sám zvolil značnou výši žalobou uplatněného nároku. Pakliže žalobce nepřistoupil na mimosoudní řešení, bylo tomu tak proto, že žalovaným nabízená částka ani zdaleka nepokrývala náklady, které je nutné vynaložit na rekultivaci poškozených pozemků. Nelze klást žalobci k tíži ani to, že dál uplatňoval svůj nárok, i když žalovaná namítla prekluzi nároku, když až do vynesení rozsudku byl žalobce přesvědčen, že nárok prekludován není. Pokud žalovaný poukazuje na to, že vzniklé náklady řízení nezavinil, musí žalobce argumentovat tím, že žalovaný postupoval při provádění předmětné stavby svévolně a neuvedl pozemky do původního stavu, jak jí to energetický zákon ukládá. Soud I. stupně nezdůvodnil nepřiznání náhrady nákladů řízení tím, že žalobce nebyl úspěšný jen proto, že jeho nárok byl prekludován, ale řadou okolností případu. Zcela hypotetické jsou úvahy žalované o tom, jaká míra úspěchu a neúspěchu by v předmětném sporu byla, pokud by nárok prekludován nebyl. Není vyloučeno, že by soud I. stupně k aplikaci ust. § 150 o. s. ř. přistoupil i v případě, že by byl žalobce úspěšný jen částečně. Tím, že soud I. stupně nepřiznal žalované a vedlejšímu účastníku náklady řízení, soud zmírnil pro žalobce zjevně nespravedlivý výsledek sporu. Odvolání vedlejšího účastníka je v podstatě totožné s odvoláním žalované, proto i vůči němu soud I. stupně správně aplikoval ust. § 150 o. s. ř. Činnost soudu má vést k nalézání práva a k rozumnému a spravedlivému uspořádání vztahů mezi účastníky, a nikoliv k závěrům a probujícím zjevně zneužití práva a vedoucím k absolutním a pro účastníky zjevně nespravedlivým důsledkům, jak opakovaně vyslovil Ústavní soud (např. nález sp. zn. I. ÚS 170/11). Požadavky, které jsou kladeny na rozhodovací činnost soudů výstižně ve svých rozhodnutích, rozvedl Nejvyšší soud (např. rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 396/2013).

7. Odvolání bylo podáno včas, k tomu oprávněnými osobami a je přípustné. Proto odvolací soud dle § 212 věty první o. s. ř. přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu, v jakém byl odvoláním dotčen, tj. v obou výrocích o nákladech řízení mezi účastníky, a aniž by musel ve věci nařizovat jednání dle § 214 odst. 2 písm. e) o. s. ř., dospěl k závěru, že odvolání žalovaného a vedlejšího účastníka nejsou důvodná.
8. Dle § 150 o. s. ř. jsou-li tu důvody zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů zcela nebo zčásti přiznat. Jde o ustanovení, podle něhož soud zkoumá, zda ve věci existují zvláštní okolnosti, k nimž je třeba při stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení výjimečně přihlídnout. Takové zvláštní okolnosti soud I. stupně v projednávané věci shledal, a odvolací soud se s jeho závěrem plně ztotožňuje.
9. Není žádných pochyb o tom, že žalobci vznikla škoda na jeho pozemcích činností žalovaného, kterou byl žalobce dle energetického zákona povinen strpět. To, že mu škoda vznikla, vyplynulo z provedeního dokazování, tedy jak z posudku doloženého žalovaným [REDAKCE] tak i z posudku, z něhož vycházel žalobce [REDAKCE], a podle něhož učinil předmětem řízení částku přesahující 1 500 000 Kč a dále z žalobcem doložených pedologických průzkumů. Žalovaný, vědom si své povinnosti žalobce odškodnit, nechal vypracovat znalecký posudek prakticky ihned

po dokončení stavby, a žalobci nabídl k odškodnění částku cca 100 000 Kč stanovenou znalcem [REDAKCE]. Z dopisu vedlejšího účastníka ze dne 27. 9. 2016 plyne, že znalecký posudek [REDAKCE] nepostihuje všechny způsobené škody, přesto i v pozdějším období žalobce navrhoval ke smírnému jednání nadále částku určenou znalcem [REDAKCE]. Tuto částku nakonec z důvodu tvrzené nesoučinnosti žalobce chtěl žalovaný započíst proti své pohledávce za žalobcem, což měla být částka 100 000 Kč, která ale byla žalobci vyplacena dle dohody účastníků ze dne 11. 7. 2014 za omezení v obvyklém užívání při provádění stavby, nikoliv jako náhrada škody, jak to mylně interpretoval žalovaný. S přihlédnutím k tomuto postoji žalovaného a k tomu, že žalobce měl k dispozici znalecký posudek, v němž byla určena diametrálně odlišná částka představující škodu na pozemcích, nelze nijak klást k tíži žalobce, že nepřistoupil na dohodu, že mu žalovaný zaplatí cca 100 000 Kč. Pokud tedy žalovaný i vedlejší účastník opakovaně zdůrazňují ochotu se dohodnout, je zcela zřejmé, že pro žalobce nebyla taková dohoda, nikoliv nedůvodně, přijatelná, stejně jako pro žalovanou stranu byla nepřijatelná částka, kterou žalobce s doložením znaleckého posudku v žalobě vyčíslil. Ani poté, co žalobce doložil svůj posudek totiž žalovaný žádnou jinou částku k vyrovnání žalobci nenabídl. Žalobce přistoupil k podání žaloby poté, co mezi stranami proběhla četná korespondence a jednání, jak plyne z odůvodnění napadeného rozsudku. Soud I. stupně sice na základě provedení dokazování nedovodil, že žalobce u žalovaného svůj nárok řádně uplatnil v zákonem stanovené lhůtě, přesto nelze odhlédnout od toho, že prekluzí nároku žalovaný začal argumentovat až v průběhu řízení před soudem I. stupně. Do té doby, jak správně zdůraznil soud I. stupně, žalovaný k nároku žalobce na náhradu škody přistupoval vstřícně a již v dohodě uzavřené před započítáním stavby v roce 2014 byl žalobce výslovně ujistěn, že mu budou škody způsobené stavbou nahrazeny. V ujistění, že bude odškodněn, žalovaný pokračoval i po dokončení stavby, jak to soud I. stupně rozvedl v odůvodnění, a nikdy nedal žalobci najevo, že svůj nárok u žalovaného zatím řádně neuplatnil. Žalovaný má sice pravdu v tom, že nebylo jeho povinností žalobce upozorňovat na možnou prekluzi jeho nároku, avšak tím, že opakovaně deklaroval ochotu žalobce odškodnit, zcela nepochybně vzbudil v žalobci důvodné přesvědčení, že problém mezi účastníky tkví pouze ve výši nároku, která byla natolik odlišná, že až do podání žaloby účastníci žádné shody nedosáhli. V tomto přesvědčení s ohledem na uvedené chování žalovaného setrval i v řízení před soudem, a tak opět nelze žalobci přičítat k tíži (tvrzené zavinění vzniku nákladů), že ihned poté, kdy žalovaný namítl prekluzi nároku, nevzal žalobu zpět, obzvláště za situace, kdy mu první rozsudek soudu I. stupně dal za pravdu. Uvedené okolnosti nebylo možné zohlednit při rozhodnutí ve věci samé (obdobně jako u promlčení, je-li namítán rozpor s dobrými mravy) a odvolací soud ve shodě se soudem okresním je toho názoru, že jde právě o takové zvláštní okolnosti, jak má na mysli ustanovení § 150 o. s. ř. V důsledku prekluze nebyl žalobce za škodu způsobenou činností žalovaného odškodněn (ani v minimálním rozsahu, jak navrhoval žalovaný), přestože mu škoda nepochybně vznikla, a vzhledem k důkazům předloženým žalobcem lze důvodně předpokládat, že v širším rozsahu než tvrdí žalovaný. Bylo by proto nespravedlivé, aby žalobce hradil náklady tohoto sporu (bez ohledu na jejich výši), jelikož taková povinnost by mu nepochybně způsobila větší újmu, než doposud a větší újmu než žalovanému a vedlejšímu účastníkovi. Žalobce je sice podnikatelem, na rozdíl od žalované strany, je ale fyzickou osobou a tvrzení žalovaného, že žalobce není nemajetný (a může tedy hradit náklady), je odvozováno jen z toho, že v rámci své podnikatelské činnosti obhospodařuje značné množství pozemků. Toto tvrzení však nemůže samo o sobě převážet nad zjištěnými okolnostmi dané věci.

10. Z těchto všech důvodů a z důvodů rozvedených v napadeném usnesení byl napadený rozsudek ve výrocích o nákladech řízení mezi účastníky jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrzen.
11. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto za situace, kdy úspěšný žalobce žádné náklady odvolacího řízení nepožadoval, a žalovaný a vedlejší účastník na jejich náhradu právo nemají (§ 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Tábor 10. 10. 2023

JUDr. Ivana Kosová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Chomátová.

Eva
Chomátová

Digitálně podepsal
Eva Chomátová
Datum: 2023.11.09
08:55:40 +01'00'